

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Арсенальна, 9/11 м. Київ 01011, тел. (044) 254-56-73, факс (044) 254-43-93
E-mail: inform@dkrp.gov.ua, Web: <http://www.drs.gov.ua>, код ЄДРПОУ 39582357

від _____ № _____
на № _____ від _____

**Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сфері
зв'язку та інформатизації
(НКРЗІ)**

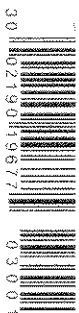
*Про розгляд проекту
регуляторного акта*

Державна регуляторна служба України (далі - ДРС) відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» розглянула проект рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій» (далі – проект рішення та проект Правил відповідно), а також документи, що надані до нього листом НКРЗІ від 05.09.2019 № 01-5004/101.

Слід зазначити, що аналогічний за предметом регулювання проект рішення, а також супровідні до нього документи, були раніше надані на розгляд до ДРС листом НКРЗІ від 22.11.2018 № 01-7514/101, за результатами розгляду якого було інформовано розробника листом від 28.12.2018 № 12624/0/20-18 про невідповідність проекту рішення принципам державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності.

За результатом розгляду повторно наданої редакції проекту рішення та супровідних до нього документів, повідомляємо, що НКРЗІ в процесі підготовки зазначеного проекту рішення вкотре не дотримано вимог статей 4, 5, 8 та 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі - Закон), беручи до уваги таке.

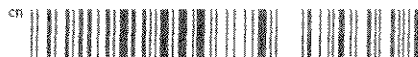
Пунктом 4 проекту Рішення передбачається, що це рішення набирає чинності одночасно з набранням чинності постановою Кабінету Міністрів України від 19.06.2019 № 523 «Про внесення зміни до переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України», але не раніше дня його офіційного опублікування».

Державна регуляторна служба України

ВІХ №7781/0/20-19 від 03.10.2019

Крижан Мисайло Вікторович

Відповідно до вимог пункту 4 постанови Кабінету Міністрів України від 19.06.2019 № 523 «Про внесення зміни до переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» (далі – Постанова) ця постанова набирає чинності через один рік з дня її опублікування, тобто з 26.06.2020.

Наразі, Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII «Про ліцензування видів господарської діяльності» (далі – Закон № 222), серед іншого, визначає виключний перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, встановлює уніфікований порядок їх ліцензування.

Так, у частині другій статті 21 Закону № 222 встановлено, що ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7 цього Закону, втрачає чинність з 1 січня 2018 року.

Разом з цим, частиною восьмою статті 21 Закону № 222 визначено Кабінету Міністрів України:

- привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Проте, Законом № 222 не були внесені зміни до Закону № 1280 в частині виключення норм щодо ліцензування у сфері телекомунікацій з 01.01.2018.

Зазначасмо, що відповідно до пункту 3 частини першої статті 3 Закону № 222 державна політика у сфері ліцензування ґрунтується на принципі дотримання законності шляхом того, що, зокрема, види господарської діяльності, не зазначені у статті 7 цього Закону, ліцензуванню не підлягають.

Отже, ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7 Закону № 222, втратило чинність з 01.01.2018.

Частиною другою статті 8 Закону № 222 встановлено, що у разі скасування ліцензування виду господарської діяльності орган ліцензування втрачає повноваження органу ліцензування, а ліцензії, видані на здійснення цього виду діяльності, вважаються недійсними.

Крім цього, 18.09.2019 Верховною Радою України прийнято Закон України № 102-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню» (далі – Закон № 102-IX), яким вносяться зміни до Закону України від 18.11.2003 № 1280-IV «Про телекомунікації» та пропонується замінити ліцензування видів діяльності у сфері телекомунікації на надання повідомлення суб'єктами господарювання, що здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій, про початок провадження діяльності.

Відповідно до пункту 1 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 102-IX, цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування.

Таким чином, пункт 4 проекту Рішення потребує доопрацювання, оскільки Закон № 102-IX має набрати чинності значно раніше ніж Постанова.

Підпунктом 2 пункту 1 Розділу II проекту Правил допускається, що діяльність, що передбачає використання радіочастотного ресурсу України, здійснюється за наявності ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів, отриманих відповідно до Закону України «Про радіочастотний ресурс України».

Проте, підпунктом 1 пункту 6 Розділу IV проекту Правил передбачається, що оператори повинні, зокрема, здійснювати технічне обслуговування і експлуатацію мереж ефірного теле- та радіомовлення тільки в разі наявності відповідних дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв у їх власників.

Відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, встановлюються, зокрема, перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності.

Пунктом 39 Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, затвердженого Законом України від 19.05.2011 № 3392 «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності», до документів дозвільного характеру віднесено дозвіл на експлуатацію радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою. Необхідність отримання даного дозволу встановлено Законом України від 01.06.2000 № 1770-III «Про радіочастотний ресурс України».

Тому, пропонуємо підпункт 2 пункту 1 Розділу II та підпункт 1 пункту 6 Розділу IV проекту Правил узгодити між собою.

З огляду на зазначене, проект Рішення та проект Правил потребують доопрацювання

Також, зазначаємо, що на адресу ДРС продовжують надходити листи від представників зацікавлених суб'єктів господарювання обсяг і характер яких свідчить про те, що покладений в основу проекту рішення спосіб державного регулювання є потенційно обтяжливим для відповідного бізнес-середовища.

Зазначені зауваження містяться у листах Українського союзу промисловців і підприємців від 02.09.2019 № 99 та Громадської ради при ДРС від 18.02.2019 № 79, якими надані зауваження та пропозиції до редакції відповідного проекту регуляторного акта (копії додаються).

Беручи до уваги відсутність у ДРС матеріалів щодо результатів розгляду отриманих розробником зауважень зацікавлених сторін, а також наявність інформації про неналежне дотримання вимог статей 4 та 9 Закону, не дозволяє встановити відповідність запропонованого проектом рішення регулювання принципам державної регуляторної політики, а саме принципу прозорості та врахування громадської думки, який передбачає відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів на всіх етапах їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та

юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.

Додатково звертаємо увагу розробника, що згідно з вимогами статті 9 Закону усі зауваження та пропозиції щодо проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу, одержані протягом встановленого строку, підлягають обов'язковому розгляду розробником цього проекту. За результатами цього розгляду розробник проекту регуляторного акта повністю або частково враховує одержані зауваження та пропозиції або мотивовано їх відхиляє.

Враховуючи вищевикладене, за результатами розгляду положень проекту рішення та аналізу його регуляторного впливу, встановлено, що проект акта розроблено без дотримання ключових принципів державної регуляторної політики доцільності, адекватності, ефективності та збалансованості, прозорості та врахування громадської думки, визначених статтею 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», вимог статті 5 цього Закону в частині недопущення прийняття регуляторних актів, які не узгоджуються чи дублюють діючі регуляторні акти.

Отже, керуючись абзацом сьомим частини другої статті 30 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України повідомляє про невідповідність проекту рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій» принципам державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності.

Додаток: на 21 арк. в 1 прим.

**Голова Державної регуляторної
служби України**

К. ЛЯПІНА

ГРОМАДСЬКА РАДА
ПРИ ДЕРЖАВНІЙ РЕГУЛЯТОРНІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ

01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11, gromrada@dkrp.gov.ua

Вих. № 79

від 18.09.2019 р.

Голові Державної регуляторної
служби України
Ляпіній К.М.

Шановна Ксеніє Михайлівно!

Громадська рада при Державній регуляторній службі України висловлює Вам свою повагу та звертається з приводу наступного.

Рішенням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації схвалено доопрацьований проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій».

За результатами опрацювання проекту рішення НКРЗІ, Громадська рада при ДРС вирішила рекомендувати Державній регуляторній службі України відмовити у погодженні зазначеного проекту рішення.

У додатку надаємо пропозиції та зауваження на 9 арк.

З повагою

Голова Громадської ради при
Державній регуляторній службі України

Сергій ДОРОТИЧ

Зауваження та пропозиції
до доопрацьованого проекту рішення НКРЗІ «Про затвердження Правил
здійснення діяльності у сфері телекомунікацій»

I. Проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій».

1. Пунктом 4 проекту рішення НКРЗІ про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій зазначено, що *«Це рішення набирає чинності одночасно з набранням чинності постанови Кабінету Міністрів України від 19.06.2019 №523 «Про внесення зміни до переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України», але не раніше дня його офіційного опублікування».*

Згідно з вимогами частини другої статті 21 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 року № 222-VIII визначено, що *«Ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7 цього Закону, втрачає чинність з 1 січня 2018 року».*

Згідно частини першої статті 21 Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування, а враховуючи публікацію документа в Голосі України №56 від 28.03.2015 - 28 червня 2015 року.

Таким чином, пункт 4 проекту рішення «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій» **не відповідає** вищезазначеним вимогам Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» і **встановлює додаткові колізії** щодо скасування ліцензування та набрання чинності зазначених Правил.

Такий підхід, що змушує підприємства отримувати, переоформлювати ліцензії, їх дублювати або копії ліцензії на провадження діяльності у сфері телекомунікацій, сплачувати за це кошти, виконувати ліцензійні умови, є нічим іншим, як **безпідставним втручанням держави** (органів влади) в діяльність операторів, провайдерів телекомунікацій, що **не відповідає вимогам статті 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»**, де визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, **зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності.**

Пропозиції:

- не погоджувати проект рішення в редакції НКРЗІ.
- пропонувати НКРЗІ викласти пункт 4 проекту рішення в наступній редакції: *«4. Це рішення набирає чинності з моменту його офіційного опублікування.»*

II. Проект Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій.

1. Пунктом 5 розділу I (Загальні положення) проекту Правил встановлюються нові визначення (терміни): *«інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)», «послуги на оптовому рівні».*

Ці нові терміни, які взяті з європейського законодавства, пропонуються проектами Законів «Про електронні комунікації», які на цей час не прийняті і не стали частиною українського законодавства.

При цьому:

підпунктом 9 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) встановлюються зобов'язання операторам, провайдерам при здійсненні діяльності - надавати на договірних

засадах можливість спільного використання власної *інфраструктури телекомунікаційних мереж (ІТМ)* іншим суб'єктам господарювання;

пунктом 5 розділу IV (Технологічні вимоги) встановлюються обов'язки операторам щодо спільного використання *інфраструктури телекомунікаційних мереж*;

пунктом 3 розділу IV (Технологічні вимоги) - обов'язки при здійсненні діяльності з надання послуг з доступу до Інтернет споживачам оператор, провайдер має отримувати телекомунікаційні *послуги на оптовому рівні* на договірних засадах.

Відповідно до частини першої статті 4 Закону «Про телекомунікації» (далі - Закон) *«законодавство України про телекомунікації складається з Конституції України, цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері»*.

Абзацом першим Глави II Закону визначено, що *«ухвалення державної політики та законодавче забезпечення державного управління і регулювання у сфері телекомунікацій здійснює Верховна Рада України»*.

НКРЗІ, зокрема, відповідно до повноважень, визначених статтею 18 Закону:

- *вносить пропозиції до органів державної влади щодо проектів законів та інших нормативно-правових актів, стандартів у сфері телекомунікацій* (пункт 1 частини першої);

- *видаті нормативні акти з питань, що належать до компетенції НКРЗІ та контролює їх виконання* (пункт 2 частини першої).

Нагадаємо, що стаття 1 Закону прямо визначає, що телекомунікаційна послуга є продуктом діяльності оператора та/або провайдера телекомунікацій, спрямований на задоволення потреб споживачів у сфері телекомунікацій.

Також, доцільно зазначити, що відповідно до статті 1 Закону, характеризуючою ознакою споживача телекомунікаційних послуг є те, що він замовляє та отримує телекомунікаційні послуги лише для власних потреб, а не для постачання іншим суб'єктам.

Крім того, нормою пункту 4 частини першої статті 33 Закону споживачі телекомунікаційних послуг зобов'язані не допускати використання на комерційній основі абонентських ліній для надання телекомунікаційних послуг третім особам.

Встановлені у статті 63 Закону умови надання телекомунікаційних послуг передбачають наявність договірних взаємовідносин виключно між операторами, провайдерами та споживачами. Отже, можливість надання телекомунікаційних послуг одним оператором/провайдером телекомунікацій іншому для їх подальшого використання на комерційній основі, тобто для задоволення господарських або технологічних потреб оператора/провайдера, **Законом не регулюється** (крім послуг термінації трафіку).

Таким чином, пропоновані проектом Правил положення, які регулюють можливість замовлення та отримання телекомунікаційних послуг операторами, провайдерами телекомунікацій для їх подальшого використання у процесі надання телекомунікаційних послуг іншим операторам, провайдерам **суперечить** згаданім нормам статей 1 та 33 Закону, відповідно до яких телекомунікаційні послуги можуть надаватися виключно споживачу, який використовує їх винятково для задоволення власних потреб.

Звертаємо увагу на принцип свободи, основоположний принцип права, ключовою ідеєю якого є можливість вибору варіанту поведінки особою, яка обмежується лише правом.

Одним з правових принципів, що випливають з принципу свободи є принцип *«дозволено все, що не заборонено законом»*.

В Україні цей принцип закріплений Конституцією України, про це свідчить частина перша статті 19, відповідно до якої *«правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством»*.

Застосовуючи логічну еквівалентність до зазначеного твердження отримуємо *«Кожен може бути примушений робити те, що передбачено законодавством»*.

Отже, суб'єктам ринку телекомунікацій дозволено робити все, що не заборонено

законодавством.

На сьогоднішній день НКРЗІ **не наділено** повноваженнями встановлювати вимоги щодо поділення ринку послуг на роздрібний та оптовий, а також спільного використання інфраструктури.

Крім того, такий підхід стосовно встановлення вимог до *«інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)», «послуги на оптовому рівні»*, є нічим іншим, як **безпідставним втручанням держави** (органів влади) в діяльність операторів, провайдерів телекомунікацій, що **не відповідає вимогам** статті 1 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, де визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, **зменшення втручання держави у діяльність суб’єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності.**

Таким чином:

- Верховна Рада України не ухвалила державну політику і законодавчо не забезпечила запровадження норм та положень законодавства ЄС у сфері телекомунікацій (електронних комунікацій), зокрема не визначила термінів: *«інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)», «послуги на оптовому рівні»*, а також не затвердила повноважень органів влади та обов’язків суб’єктів господарювання при застосуванні цих норм та положень;

- зазначені норми та положення не стали частиною законодавства України, що регулюють відносини в цій сфері, і не можуть застосовуватися у нормативно – правових актах;

- НКРЗІ на цей час не отримала повноважень регулювати вищезазначені відносини, тому не може видавати нормативні акти з питань, що не належать до її компетенції (повноважень);

- НКРЗІ перевищує повноваження, включаючи до проекту Правил можливість самостійно визначати терміни: *«інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)», «послуги на оптовому рівні»*, а також повноваження органів влади та обов’язків суб’єктів господарювання при застосуванні цих норм та положень, що може мати корупційну складову;

- без внесення змін до Закону або прийняття нового (нових) закону (законів) норми та положення законодавства ЄС у сфері телекомунікацій, не можуть застосовуватися навіть на правах правил міжнародного договору.

Оскільки запропонований проектом Правил підхід зумовить до **законодавчо необґрунтованого розширення** передбачених статтею 18 Закону повноважень НКРЗІ, які не являються предметом державного регулювання НКРЗІ, для уникнення розбіжностей у тлумаченнях та усунення можливостей зловживань регуляторним органом у процесі прийняття рішень, застосування в проекті Правил норм та положень законодавства ЄС, а також проектів Законів України, є **передчасними та недоречним.**

Пропозиції:

- не погоджувати Розділ I, II, IV в редакції НКРЗІ.

- пропонувати виключити, як такі, що не відповідають вимогам законодавства України:

- у пункті 5 розділу I (Загальні положення) проекту Правил визначення (терміни): *«інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)», «послуги на оптовому рівні»*;

- підпункт 9 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги);

- останній абзац пункту 3 розділу IV (Технологічні вимоги);

- пункт 5 розділу IV (Технологічні вимоги).

2. Абзацом 2 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги)

встановлюються зобов'язання операторам при здійсненні діяльності – «забезпечувати використання власних телекомунікаційних мереж (виокремлення технічних засобів та ресурсів телекомунікаційних мереж) в умовах надзвичайної ситуації, надзвичайного стану, особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції, операції об'єднаних сил для забезпечення оповіщення населення, проведення мобілізації та задоволення потреб національної безпеки, оборони, цивільного захисту населення, охорони правопорядку у взаємодії з Національним центром оперативного-технічного управління мережами телекомунікацій України (далі – НЦУ) або безпосередньо із підрозділами оперативного-технічного управління телекомунікаційними мережами спеціальних споживачів за погодженням з НЦУ в питаннях, віднесених до його компетенції відповідно до встановленого Кабінетом Міністрів України порядку».

Абзац 7 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил зобов'язує суб'єктів «брати участь, у порядку встановленому Кабінетом Міністрів України, у проведенні тренувань на регіональному і загальнодержавному рівнях щодо готовності телекомунікаційних мереж до роботи в умовах надзвичайної ситуації, надзвичайного стану, особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції, операції об'єднаних сил та використання ресурсів власних телекомунікаційних мереж для забезпечення потреб спеціальних споживачів».

Звертаємо увагу, що статтями 5, 29 та 65 Закону визначаються вимоги управління та використання телекомунікаційної мережі загального користування (ТМЗК), а також надання телекомунікаційних послуг **лише в умовах надзвичайної ситуації, надзвичайного та воєнного стану.**

Відповідно до вимог статті 11 Закону взаємодія операторів телекомунікацій з органами державної влади та органами місцевого самоврядування стосовно отримання ними телекомунікаційних послуг здійснюється **на договірних засадах** відповідно до законодавства України.

Відповідно до частини сьомої статті 27 Закону оператори телекомунікацій, незалежно від форм власності, в першу чергу надають у користування **на договірних засадах ресурси своїх мереж** державній системі урядового зв'язку, національній системі конфіденційного зв'язку, органам з надзвичайних ситуацій, безпеки, оборони, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Державному бюро розслідувань у порядку, встановленому ЦОВЗ.

Питання особливого періоду або проведення антитерористичної операції, операції об'єднаних сил, **Закон не визначає.**

При цьому, норма щодо «...тренувань на регіональному і загальнодержавному рівнях...» відсутня у Законі і **не стосується** повноважень НКРЗІ.

Закон, відповідно до преамбули, встановлює правову основу діяльності у сфері телекомунікацій.

Законодавство України про телекомунікації, відповідно до вимог статті 4 Закону, складається з Конституції України, цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері.

Дія цього Закону поширюється на відносини суб'єктів ринку телекомунікацій щодо надання та отримання телекомунікаційних послуг і використання телекомунікаційних мереж загального користування (далі - ТМЗК) (частини перша статті 5 Закону).

Згідно пункту 4-1 частини першої статті 18 та частини третьої статті 44 Закону України «Про телекомунікації» (далі - Закон) НКРЗІ встановлює Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (далі – проект Правил).

Діяльність, що визначає правову основу питань особливого періоду або проведення антитерористичної операції, проведення тренувань визначається іншим законодавством, і хоча може бути взаємопов'язана з діяльністю у сфері телекомунікацій, але відмінним за нормативно-правовим регулюванням.

Тож питання особливого періоду або проведення антитерористичної операції

проведення тренувань **не можуть бути віднесені** до законодавства у сфері телекомунікацій.

Таким чином вищезазначені новачії **не відповідають** вимогам Закону і **не стосуються** повноважень НКРЗІ. Встановлюючи нові вимоги до операторів, **НКРЗІ перевищує** визначені Законом повноваження.

Це також **не відповідає вимогам** статті 1 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності", де визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності.

До того ж, **не відповідає** вимогам статей 15 та 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», статей 11 та 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» та статей 6, 19, 380 Господарського Кодексу України.

Пропозиції:

- не погоджувати абзац 2 підпункту 5 пункту 2 розділу II в редакції НКРЗІ.

- пропонувати виключити:

з абзацу 2 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил слова *«особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції, операції об'єднаних сил»*;

абзац 7 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил;

з додатку №2 посилання на Закон України «Про оборону України» та постанову Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».

3. Абзацом 5 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) встановлюються зобов'язання операторам при здійсненні діяльності *«забезпечити підтвердження відповідності системи захисту інформації центрів управління встановленим вимогам у сфері захисту інформації та відповідно до порядку визначеного Кабінетом Міністрів України»*.

Питання захисту інформації Закон **не визначає**.

Закон, відповідно до преамбули, встановлює правову основу діяльності у сфері телекомунікацій.

Законодавство України про телекомунікації, відповідно до вимог статті 4 Закону, складається з Конституції України, цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері.

Дія цього Закону поширюється на відносини суб'єктів ринку телекомунікацій щодо надання та отримання телекомунікаційних послуг і використання телекомунікаційних мереж загального користування (далі - ТМЗК) (частини перша статті 5 Закону).

Згідно пункту 4-1 частини першої статті 18 та частини третьої статті 44 Закону України «Про телекомунікації» (далі - Закон) НКРЗІ встановлює Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (далі – проект Правил).

Діяльність, що визначає правову основу питань захисту інформації визначається іншим законодавством, і хоча може бути взаємопов'язана з діяльністю у сфері телекомунікацій, але відмінним за нормативно-правовим регулюванням.

Тож питання захисту інформації **не можуть бути віднесені** до законодавства у сфері телекомунікацій.

Таким чином новачії абзацу 2 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил **не відповідають** вимогам Закону і **не стосуються** повноважень НКРЗІ. Встановлюючи нові вимоги до операторів, **НКРЗІ перевищує** визначені Законом

повноваження.

Крім того, зазначені вимоги **передбачають необхідність здійснення операторами не передбачених додаткових витрат**, пов'язаних з заходами закупівлі додаткового обладнання та програмного забезпечення, створення необхідної документації, проведення експертизи, тощо, що насамперед негативно вплине на господарську діяльність (можливість самостійно використовувати власні обігові кошти), зокрема малого та середнього підприємництва.

Подібні новації нагадують спробу розробників проекту Правил **незаконним шляхом втрутитись у господарську діяльність**.

Статтею 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, **зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності**.

Пропозиції:

- не погоджувати абзац 5 підпункту 5 пункту 2 розділу II в редакції НКРЗІ.
- пропонувати виключити абзац 5 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) з проекту Правил.

4. Абзацом 6 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил встановлюються новації щодо *«вживання заходів з резервування технічних засобів для забезпечення надання телекомунікаційних послуг за встановленими показниками якості»*.

Проте, Законом така норма **не передбачена**. Оператор самостійно вибирає механізм діяльності, планує та будує власну телекомунікаційну мережу, при цьому **НКРЗІ не наділена** повноваженнями регулювання в цьому напрямку та **перевищує** надані Законом повноваження.

Зазначені вимоги **передбачають необхідність здійснення операторами, провайдерами не передбачених додаткових витрат** пов'язаних з заходами закупівлі і встановлення резервних технічних засобів, що насамперед **негативно вплине** на господарську діяльність (можливість самостійно використовувати власні обігові кошти), зокрема малого та середнього підприємництва.

Подібні новації нагадують спробу розробників проекту Правил **незаконним шляхом втрутитись у господарську діяльність**.

Статтею 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, **зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності**.

Такий підхід також **не відповідає** вимогам статей 15 та 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», статей 11 та 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» та статей 6, 19, 380 Господарського Кодексу України.

Пропозиції:

- не погоджувати абзац 6 підпункту 5 пункту 2 розділу II в редакції НКРЗІ.
- пропонувати виключити абзац 6 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) з проекту Правил.

5. Абзацом 8 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил встановлюються вимога *«розміщувати виключно на території України технічні засоби*

телекомунікацій, переобачені переліком, сформованим відповідно до спільного наказу СБУ та Адміністрації Держспецзв'язку від 06.08.2012 № 359/424-».

Звертаємо увагу, що спільний наказ СБУ та Адміністрації Держспецзв'язку від 06.08.2012 № 359/424 «Про затвердження Порядку взаємодії між Службою безпеки України та Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України при організації проведення сертифікації технічних засобів телекомунікацій на відповідність вимогам нормативних документів до технічних засобів для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України» (далі - Наказ) **не є регуляторним актом, не встановлює** положення спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання. **і не може бути актом** предмету регулювання проекту Порядку.

Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України, що згідно з Наказом формує та надає до Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України перелік технічних засобів телекомунікацій (далі - Перелік), в складі яких необхідна наявність технічних засобів, що призначені для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України, **не є регуляторним органом, а Перелік не є нормативно-правовим актом, і не може бути актом** предмету регулювання проекту Порядку.

Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. № 288 «Про затвердження переліків центральних органів виконавчої влади, на які покладаються функції технічного регулювання у визначених сферах діяльності та розроблення технічних регламентів», згідно з якою на СБУ було покладено функції технічного регулювання спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших засобів негласного одержання інформації, **скасована** постановою КМУ від 16 грудня 2015 р. №1057, якою за СБУ та Держспецзв'язку **не закріплено скасованих функцій**.

Положенням про порядок визначення переліку технічних засобів, які можуть застосовуватися в телекомунікаційних мережах загального користування України, та погодження застосування засобів телекомунікацій, не внесених до цього переліку, затвердженого наказом Держспецзв'язку від 17.03.2014 №115, **не встановлено** обмежень на які посилаються розробники проекту Правил.

Звертаємо увагу, що Закон встановлює правову основу діяльності у сфері телекомунікацій. Він визначає повноваження держави щодо управління та регулювання зазначеної діяльності, а також права, обов'язки та засади відповідальності фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у даній діяльності або користуються телекомунікаційними послугами.

Його дія поширюється на відносини суб'єктів ринку телекомунікацій щодо надання та отримання телекомунікаційних послуг і використання телекомунікаційних мереж загального користування.

Закон **не передбачає** повноважень Служби безпеки України та її підрозділів (організацій тощо) та Держспецзв'язку щодо організації проведення сертифікації технічних засобів телекомунікацій на відповідність вимогам нормативних документів до технічних засобів для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України.

Діяльність у сфері телекомунікацій та діяльність, пов'язана з організацією проведення сертифікації технічних засобів телекомунікацій на відповідність вимогам нормативних документів до технічних засобів для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України, є взаємопов'язаними, але відмінними за нормативно-правовим регулюванням сферами (регулюються окремими Законами та підзаконними актами).

Зазначені дії відносяться до іншого законодавства і **не мають** відношення до визначення Переліку технічних засобів, які можуть застосовуватися в телекомунікаційних мережах загального користування в рамках Закону.

В цих умовах Держспецзв'язку стає співучасником механізму злочинних дій, зокрема направлених на знищення прав та свобод громадян України та впровадження тотального контролю, позасудового прослуховування та зняття інформації з каналів зв'язку.

Враховуючи вищезазначені рішення Конституційного Суду України, посилання на спільний наказ Служби безпеки України та Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 06 серпня 2012 року № 359/424, зареєстрований у Мін'юсті 29 серпня 2012 року за №1454/21766, та перелік технічних засобів телекомунікацій, в складі яких необхідна наявність технічних засобів, що призначені для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України, сформований Українським науково-дослідним інститутом спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України, є **неприпустимим**.

Пропозиції:

- не погоджувати абзац 8 підпункту 5 пункту 2 розділу II в редакції НКРЗІ.
- пропонувати виключити абзац 8 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) з проекту Правил.

Висновок:

1. Проект Правил:

- **не відповідає** вимогам Конституції, Законів України «Про телекомунікації», «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про захист економічної конкуренції», «Про захист від недобросовісної конкуренції» та Господарському Кодексу України;
- **безпідставно розширює** обов'язки операторів, провайдерів телекомунікацій та покладає на них нові завдання;
- **створює** механізм злочинних дій, зокрема направлених на знищення прав та свобод громадян України та впровадження тотального контролю, позасудового прослуховування та зняття інформації з каналів зв'язку.

2. Розробник проекту Правил НКРЗІ безпідставно розширив покладені на нього Законом повноваження за для збільшення меж регулювання.

3. Новачі не відповідають принципам державної регуляторної політики, які визначені статтею 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», зокрема щодо:

- доцільності та адекватності - у правовій державі не можна вирішувати існуючі проблеми протиправними діями, розширювати повноваження органа влади власними рішеннями цього органу без внесення змін до закону (законів);
- ефективності - в наслідок протиправних дій НКРЗІ збільшиться кількість звернень до судів з боку суб'єктів господарювання, їх витрат на ведення судових розглядів, не забезпечить позитивних результатів регуляторного акту;
- збалансованості - порушенням вимог Конституції та законодавства не можна забезпечити баланс інтересів між владою та суспільством;
- перебачуваності - не можна вважати послідовною регуляторну діяльність та такою, що відповідає цілям державної політики, яка суперечить вимогам українського законодавства;

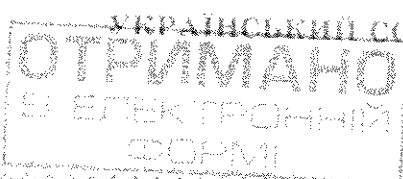
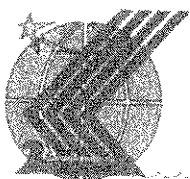
- не врахування громадської думки - ігнорування юридично обґрунтованої позиції громадськості стосовно того, що новий проект Правил будуть прийняті та здійснюватись НКРЗІ, ЦОВЗ та іншими органами влади з порушенням меж повноважень, у порядку та у спосіб, який не відповідає Конституції та законам України, що призведе до погіршення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторним органом та суб'єктами господарювання, збільшить втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання.

4. Новий, закладений у проект Правил, створюють корупційні ризики та умови для вчинення дій, які призведуть до спотворення конкуренції.

5. Згідно вимог статті 19 Конституції України органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

В той же час, як вбачається з рішень Конституційного Суду України від 28 жовтня 2009 року у справі № 28-рп/2009, від 17 лютого 2010 року у справі № 6-рп/2010 органи державної влади, керуючись у своїй діяльності законами при врегулюванні у своїх актах відповідних питань, не можуть змінювати, доповнювати чи розширювати зміст цих законів.

З метою захисту суб'єктів ринку телекомунікацій, зокрема малого та середнього підприємництва, а також прав та свобод громадян, пропонуємо ДРС не погоджувати проект Правил.

УКРАЇНСЬКИЙ СОЮЗ ПРОМИСЛОВЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ

Україна, 01001, Київ, 1, вул. Хрещатик, 34
Тел: (044) 278 3089, факс: (044) 226 3152
Банківські реквізити: П.р. 2600230103390
Ак. Промінвестбанк (БАТ) м. Києва, МФО 400012
ЄДРПОУ 00638867

УСПП

КОМІСІЯ З ПИТАНЬ НАУКИ ТА ІТ

№ 62 09 2019 р.
99

Голові Державної регуляторної служби
України

Ляпінній К.М.

01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11

Щодо проекту регуляторного акту

Шановна Ксенія Михайлівно!

Рішенням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ) від 27.08.2019 № 395 в четверте схвалено нібито доопрацьований проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій» (далі – проект Рішення, проект Правил) та направлено його на чергове погодження до заінтересованих державних органів, зокрема до Державної регуляторної служби України (далі - ДРС).

Аналіз проекту Правил в котре показує, що проект фактично не протерпів змін і залишився таким, як його схвалювала НКРЗІ раніше, за винятком уточнення пункту 4 проекту Рішення, яким уточнюється коли набирає чинності цей акт.

Таким чином НКРЗІ продовжує політику розширення власних повноважень у поза законний спосіб через нормативно-правовий акт, без внесення змін у Закон України «Про телекомунікації».

Раніше Комісія з питань науки та ІТ (далі - Комісія) направляла до ДРС зауваження та пропозиції, а також пропонувала не погоджувати проект Правил. ДРС, в тому числі враховуючи ці зауваження, неодноразово відмовляла НКРЗІ у погодженні проекту Правил.

З урахуванням зауважень та пропозицій (додаток 1) повідомляємо, що позиція Комісії залишається незмінною.

Пропонуємо не погоджувати проект Правил.

Додаток: по тексту, на 9 арк.

Віце-президент УСПП,
Голова Комісії з питань науки та ІТ

І.Петухов

0.31

Державна регуляторна служба України
№ 30870/19-19 від 05.09.2019

inform

Від: Гусев О.Ю. <oleg50@inet.ua>
Надіслано: 5 вересня 2019 р. 10:36
Кому: inform
Тема: Лист Голові ДРС_проект правил НКРЗІ
Вкладення: 02.09.2019 ДРСУ.jpg; 02.09.2019 ДРСУ_додаток.pdf

З повагою,

Комісія з питань науки та ІТ

**Зауваження та пропозиції
до доопрацьованого проекту рішення НКРЗІ «Про затвердження Правил
здійснення діяльності у сфері телекомунікацій»**

I. Проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій».

1. Пунктом 4 проекту рішення НКРЗІ про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій зазначено, що *«Ць рішення набирає чинності одночасно з набранням чинності постанови Кабінету Міністрів України від 19.06.2019 №523 «Про внесення зміни до переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України», але не раніше дня його офіційного опублікування».*

Згідно з вимогами частини другої статті 21 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 року № 222-VIII визначено, що *«Ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7 цього Закону, втрачає чинність з 1 січня 2018 року».*

Згідно частини першої статті 21 Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування, а враховуючи публікацію документа в Голосі України №56 від 28.03.2015 - 28 червня 2015 року.

Таким чином, пункт 4 проекту рішення «Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій» **не відповідає** вищезазначеним вимогам Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» і **встановлює додаткові колізії** щодо скасування ліцензування та набрання чинності зазначених Правил.

Такий підхід, що змушує підприємства отримувати, переоформлювати ліцензії, їх дублювати або копії ліцензії на провадження діяльності у сфері телекомунікацій, сплачувати за це кошти, виконувати ліцензійні умови, є нічим іншим, як **безпідставним втручанням держави** (органів влади) в діяльність операторів, провайдерів телекомунікацій, що **не відповідає вимогам** статті 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», де визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недовідливих та неефективних регуляторних актів, **зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності.**

Пропозиції:

- не погоджувати проект рішення в редакції НКРЗІ.
- пропонувати НКРЗІ викласти пункт 4 проекту рішення в наступній редакції: *«4 Ць рішення набирає чинності з моменту його офіційного опублікування.».*

II. Проект Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій.

1. Пунктом 5 розділу I (Загальні положення) проекту Правил встановлюються нові визначення (терміни): *«інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)», «послуги на оптовому рівні».*

Ці нові терміни, які взяті з європейського законодавства, пропонуються проектами Законів «Про електронні комунікації», які на цей час не прийняті і не стали частиною українського законодавства.

При цьому:

підпунктом 9 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) встановлюються зобов'язання операторам, провайдерам при здійсненні діяльності - надавати на договірних засадах можливість спільного використання власної *інфраструктури телекомунікаційних мереж (ІТМ)* іншим суб'єктам господарювання;

пунктом 5 розділу IV (Технологічні вимоги) встановлюються зобов'язки операторам щодо спільного використання *інфраструктури телекомунікаційних мереж*;

пунктом 3 розділу IV (Технологічні вимоги) - зобов'язки при здійсненні діяльності з надання послуг з доступу до Інтернет споживачам оператор, провайдер має отримувати телекомунікаційні послуги на оптовому рівні на договірних засадах.

Відповідно до частини першої статті 4 Закону «Про телекомунікації» (далі - Закон) *законодавство України про телекомунікації складається з Конституції України, цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері*.

Абзацом першим Глави II Закону визначено, що *«ухвалення державної політики та законодавче забезпечення державного управління і регулювання у сфері телекомунікацій здійснює Верховна Рада України»*.

НКРЗІ, зокрема, відповідно до повноважень, визначених статтею 18 Закону:

- *вносить пропозиції до органів державної влади щодо проєктів законів та інших нормативно-правових актів, стандартів у сфері телекомунікацій (пункт 1 частини першої);*

- *видас нормативні акти з питань, що належать до компетенції НКРЗІ та контролює їх виконання (пункт 2 частини першої).*

Нагадуємо, що стаття 1 Закону прямо визначає, що телекомунікаційна послуга - продуктом діяльності оператора та/або провайдера телекомунікацій, спрямований на задоволення потреб споживачів у сфері телекомунікацій.

Також, доцільно зазначити, що відповідно до статті 1 Закону, характеризуючою ознакою споживача телекомунікаційних послуг є те, що він замовляє та отримує телекомунікаційні послуги лише для власних потреб, а не для постачання іншим суб'єктам.

Крім того, нормою пункту 4 частини першої статті 33 Закону споживачі телекомунікаційних послуг зобов'язані не допускати використання на комерційній основі абонентських ліній для надання телекомунікаційних послуг третім особам.

Встановлені у статті 63 Закону умови надання телекомунікаційних послуг передбачають наявність договірних взаємовідносин виключно між операторами, провайдерами та споживачами. Отже, можливість надання телекомунікаційних послуг одним оператором/провайдером телекомунікацій іншому для їх подальшого використання на комерційній основі, тобто для задоволення господарських або технологічних потреб оператора/провайдера, **Законом не регулюється** (крім послуг термінації трафіку).

Таким чином, пропоновані проєктом Правила положення, які регулюють можливість замовлення та отримання телекомунікаційних послуг операторами, провайдерами телекомунікацій для їх подальшого використання у процесі надання телекомунікаційних послуг іншим операторам, провайдерам **суперечить** згаданим нормам статей 1 та 33 Закону, відповідно до яких телекомунікаційні послуги можуть надаватися виключно споживачу, який використовує їх винятково для задоволення власних потреб.

Звертаємо увагу на принцип свободи, основоположний принцип права, ключовою ідеєю якого є можливість вибору варіанту поведінки особою, яка обмежується лише правом.

Одним з правових принципів, що випливають з принципу свободи є принцип **«дозволено все, що не заборонено законом»**.

В Україні цей принцип закріплений Конституцією України, про це свідчить частина перша статті 19, відповідно до якої *«правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством»*.

Застосувавши логічну еквівалентність до зазначеного твердження отримуємо «Кожен може бути примушений робити те, що передбачено законодавством».

Отже, суб'єктам ринку телекомунікацій дозволено робити все, що не заборонено законодавством.

На сьогоднішній день НКРЗІ не наділено повноваженнями встановлювати вимоги щодо поділення ринку послуг на роздрібний та оптовий, а також спільного використання інфраструктури.

Крім того, такий підхід стосовно встановлення вимог до *«інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)», «послуги на оптовому рівні»*, є нічим іншим, як **безпідставним втручанням держави** (органів влади) в діяльність операторів, провайдерів телекомунікацій, що **не відповідає вимогам статті 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»**, де визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, **зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності.**

Таким чином:

- Верховна Рада України не ухвалила державну політику і законодавчо не забезпечила запровадження норм та положень законодавства ЄС у сфері телекомунікацій (електронних комунікацій), зокрема не визначила термінів: *«інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)», «послуги на оптовому рівні»*, а також не затвердила повноважень органів влади та обов'язків суб'єктів господарювання при застосуванні цих норм та положень;

- зазначені норми та положення не стали частиною законодавства України, що регулюють відносини в цій сфері, і не можуть застосовуватися у нормативно – правових актах;

- НКРЗІ на цей час не отримала повноважень регулювати вищезазначені відносини, тому не може видавати нормативні акти з питань, що не належать до її компетенції (повноважень);

- НКРЗІ перевищує повноваження, включаючи до проекту Правил можливість самостійно визначати терміни: *«інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)», «послуги на оптовому рівні»*, а також повноваження органів влади та обов'язків суб'єктів господарювання при застосуванні цих норм та положень, що може мати корупційну складову;

- без внесення змін до Закону або прийняття нового (нових) закону (законів) норми та положення законодавства ЄС у сфері телекомунікацій, не можуть застосовуватися навіть на правах правил міжнародного договору.

Оскільки, запропонований проектом Правил підхід зумовить до **законодавчо необґрунтованого розширення** передбачених статтею 18 Закону повноважень НКРЗІ, які не являються предметом державного регулювання НКРЗІ, для уникнення розбіжностей у тлумаченнях та усунення можливостей зловживань регуляторним органом у процесі прийняття рішень, застосування в проекті Правил норм та положень законодавства ЄС, а також проектів Закону України, є **передчасними та недоречними.**

Пропозиції:

- не погоджувати Розділ I, II, IV в редакції НКРЗІ.

- пропонувати виключити, як такі, що не відповідають вимогам законодавства України:

- у пункті 5 розділу I (Загальні положення) проекту Правил визначення (терміни): *«інфраструктура телекомунікаційних мереж (ІТМ)», «послуги на оптовому рівні»*;

- підпункт 9 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги);

останній абзац пункту 3 розділу IV (Технологічні вимоги);
пункт 5 розділу IV (Технологічні вимоги).

2. Абзацом 2 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) встановлюються зобов'язання операторам при здійсненні діяльності *«забезпечувати використання власних телекомунікаційних мереж (відділення технічних засобів та ресурсів телекомунікаційних мереж) в умовах надзвичайної ситуації, надзвичайного стану, особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції, операцій об'єднаних сил для забезпечення оповіщення населення, проведення мобілізації та задоволення потреб національної безпеки, оборони, цивільного захисту населення, охорони правопорядку у взаємодії з Національним центром оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій України (далі – НЦУ) або безпосередньо із підрозділами оперативно-технічного управління телекомунікаційними мережами спеціальних споживачів за погодженням з НЦУ в питаннях віднесених до його компетенції відповідно до встановленого Кабінетом Міністрів України порядку»*.

Абзац 7 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил зобов'язує суб'єктів *«брати участь, у порядку встановленому Кабінетом Міністрів України, у проведенні тренувань на регіональному і загальнодержавному рівнях щодо готовності телекомунікаційних мереж до роботи в умовах надзвичайної ситуації, надзвичайного стану, особливого періоду або під час проведення антитерористичної операції, операцій об'єднаних сил та використання ресурсів власних телекомунікаційних мереж для забезпечення потреб спеціальних споживачів»*.

Звертаємо увагу, що статтями 5, 29 та 65 Закону визначаються вимоги управління та використання телекомунікаційної мережі загального користування (ТМЗК), а також надання телекомунікаційних послуг лише в умовах надзвичайної ситуації, надзвичайного та воєнного стану.

Відповідно до вимог статті 11 Закону взаємодія операторів телекомунікацій з органами державної влади та органами місцевого самоврядування стосовно отримання ними телекомунікаційних послуг здійснюється на договірних засадах відповідно до законодавства України.

Відповідно до частини сьомої статті 27 Закону оператори телекомунікацій, незалежно від форм власності, в першу чергу надають у користування на договірних засадах ресурси своїх мереж державній системі урядового зв'язку, національній системі конфіденційного зв'язку, органам з надзвичайних ситуацій, безпеки, оборони, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Державному бюро розслідувань у порядку, встановленому ЦОВЗ.

Питання особливого періоду або проведення антитерористичної операції, операцій об'єднаних сил, Закон не визначає.

При цьому, норма щодо *«...тренувань на регіональному і загальнодержавному рівнях...»* відсутня у Законі і не стосується повноважень НКРЗІ.

Закон, відповідно до преамбули, встановлює правову основу діяльності у сфері телекомунікацій.

Законодавство України про телекомунікації, відповідно до вимог статті 4 Закону, складається з Конституції України, цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері.

Дія цього Закону поширюється на відносини суб'єктів ринку телекомунікацій щодо надання та отримання телекомунікаційних послуг і використання телекомунікаційних мереж загального користування (далі - ТМЗК) (частини перша статті 5 Закону).

Згідно пункту 4-1 частини першої статті 18 та частини третьої статті 44 Закону України «Про телекомунікації» (далі - Закон) НКРЗІ встановлює Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (далі - проект Правил).

Діяльність, що визначає правову основу питань особливого періоду або проведення антитерористичної операції, проведення тренувань визначається іншим законодавством, і хоча може бути взаємопов'язана з діяльністю у сфері телекомунікацій, але відмінним за нормативно-правовим регулюванням.

Тож питання особливого періоду або проведення антитерористичної операції проведення тренувань **не можуть бути віднесені** до законодавства у сфері телекомунікацій.

Таким чином вищезазначені новації **не відповідають** вимогам Закону і **не стосуються** повноважень НКРЗІ. Встановлюючи нові вимоги до операторів, НКРЗІ **перевищує** визначені Законом повноваження.

Це також **не відповідає вимогам** статті 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», де визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності не напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, **зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності**

До того ж, **не відповідає вимогам** статей 15 та 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», статей 11 та 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» та статей 6, 19, 380 Господарського Кодексу України.

Пропозиції:

- не погоджувати абзац 2 підпункту 5 пункту 2 розділу II в редакції НКРЗІ.

- пропонувати виключити:

- з абзацу 2 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил слова *«особливого періоду або то час проведення антитерористичної операції, операції об'єднаних сил»;*

- абзац 7 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил;

- з додатку №2 посилання на Закон України «Про оборону України» та постанову Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».

3. Абзацом 5 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) встановлюються зобов'язання операторам при здійсненні діяльності - *«забезпечити підтвердження відповідності системи захисту інформації центрів управління встановленим вимогам у сфері захисту інформації та відповідно до порядку визначеного Кабінетом Міністрів України».*

Питання захисту інформації Закон **не визначає**.

Закон, відповідно до преамбули, встановлює правову основу діяльності у сфері телекомунікацій.

Законодавство України про телекомунікації, відповідно до вимог статті 4 Закону, складається з Конституції України, цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері.

Дія цього Закону поширюється на відносини суб'єктів ринку телекомунікацій щодо надання та отримання телекомунікаційних послуг і використання телекомунікаційних мереж загального користування (далі - ТМЗК) (частини перша статті 5 Закону).

Згідно пункту 4-1 частини першої статті 18 та частини третьої статті 44 Закону України «Про телекомунікації» (далі - Закон) НКРЗІ встановлює Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (далі - проект Правил).

Діяльність, що визначає правову основу питань захисту інформації визначається іншим законодавством, і хоча може бути взаємопов'язана з діяльністю у сфері

телекомунікацій, але відмінним за нормативно-правовим регулюванням.

Тож питання захисту інформації **не можуть бути вінесені до законодавства у сфері телекомунікацій.**

Таким чином новачі абзацу 2 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил **не відповідають** вимогам Закону і **не стосуються** повноважень НКРЗІ. Встановлюючи нові вимоги до операторів, НКРЗІ **перевищує** визначені Законом повноваження.

Крім того, зазначені вимоги **передбачають необхідність здійснення операторами не передбачених додаткових витрат**, пов'язаних з заходами закупівлі додаткового обладнання та програмного забезпечення, створення необхідної документації, проведення експертизи, тощо, що насамперед **негативно вплине на господарську діяльність** (можливість самостійно використовувати власні обігові кошти), зокрема малого та середнього підприємництва.

Подібні новачі нагадують спробу розробників проекту Правил **незаконним шляхом втрутитись у господарську діяльність**.

Статтею 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, **зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності.**

Пропозиції:

- не погоджувати абзац 5 підпункту 5 пункту 2 розділу II в редакції НКРЗІ.
- пропонувати виключити абзац 5 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) з проекту Правил.

4. Абзацом 6 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил встановлюються новачі щодо «вживання заходів з резервування технічних засобів для забезпечення надання телекомунікаційних послуг за встановленими показниками якості».

Проте, Законом така норма **не передбачена**. Оператор самостійно вибирає механізм діяльності, планує та будує власну телекомунікаційну мережу, при цьому НКРЗІ **не наділена** повноваженнями регулювання в цьому напрямку та **перевищує** надані Законом повноваження.

Зазначені вимоги **передбачають необхідність здійснення операторами, провайдерами не передбачених додаткових витрат** пов'язаних з заходами закупівлі і встановлення резервних технічних засобів, що насамперед **негативно вплине на господарську діяльність** (можливість самостійно використовувати власні обігові кошти), зокрема малого та середнього підприємництва.

Подібні новачі нагадують спробу розробників проекту Правил **незаконним шляхом втрутитись у господарську діяльність**.

Статтею 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» визначено, що державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання у сфері господарських відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, **зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності.**

Такий підхід також **не відповідає** вимогам статей 15 та 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», статей 11 та 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» та статей 6, 19, 380¹ Господарського Кодексу України.

Пропозиції:

- не погоджувати абзац 6 підпункту 5 пункту 2 розділу II в редакції НКРЗІ.
- пропонувати виключити абзац 6 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) з проекту Правил.

5. Абзацом 8 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) проекту Правил встановлюються вимога «розміщувати виключно на території України технічні засоби телекомунікацій, передбачені переліком, сформованим відповідно до спільного наказу СБУ та Адміністрації Держспецзв'язку від 06.08.2012 № 359/424».

Звертаємо увагу, що спільний наказ СБУ та Адміністрації Держспецзв'язку від 06.08.2012 № 359/424 «Про затвердження Порядку взаємодії між Службою безпеки України та Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України при організації проведення сертифікації технічних засобів телекомунікацій на відповідність вимогам нормативних документів до технічних засобів для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України» (далі - Наказ) **не є регуляторним актом, не встановлює** положення спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, **і не може бути актом** предмету регулювання проекту Порядку.

Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та сучасних експертиз Служби безпеки України, що згідно з Наказом формує та надає до Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України перелік технічних засобів телекомунікацій (далі - Перелік), в складі яких необхідна наявність технічних засобів, що призначені для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України, **не є регуляторним органом, а Перелік не є нормативно-правовим актом, і не може бути актом** предмету регулювання проекту Порядку.

Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. № 288 «Про затвердження переліків центральних органів виконавчої влади, на які покладються функції технічного регулювання у визначених сферах діяльності та розроблення технічних регламентів», згідно з якою на СБУ було покладено функції технічного регулювання спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших засобів негласного одержання інформації, **скасована** постановою КМУ від 16 грудня 2015 р. №1057, якою за СБУ та Держспецзв'язку **не закріплено скасованих функцій**.

Положенням про порядок визначення переліку технічних засобів, які можуть застосовуватися в телекомунікаційних мережах загального користування України, та погодження застосування засобів телекомунікацій, не внесених до цього переліку, затвердженого наказом Держспецзв'язку від 17.03.2014 №115, **не встановлено обмежень** на які посилаються розробники проекту Правил.

Звертаємо увагу, що Закон встановлює правову основу діяльності у сфері телекомунікацій. Він визначає повноваження держави щодо управління та регулювання зазначеної діяльності, а також права, обов'язки та засади відповідальності фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у даній діяльності або користуються телекомунікаційними послугами.

Його дія поширюється на відносини суб'єктів ринку телекомунікацій щодо надання та отримання телекомунікаційних послуг і використання телекомунікаційних мереж загального користування.

Закон **не передбачає** повноважень Служби безпеки України та її підрозділів (організацій тощо) та Держспецзв'язку щодо організації проведення сертифікації технічних засобів телекомунікацій на відповідність вимогам нормативних документів до технічних

засобів для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України.

Діяльність у сфері телекомунікацій та діяльність, пов'язана з організацією проведення сертифікації технічних засобів телекомунікацій на відповідність вимогам нормативних документів до технічних засобів для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України, є взаємопов'язаними, але відмінними за нормативно-правовим регулюванням сферами (регулюються окремими Законами та підзаконними актами).

Зазначені дії відносяться до іншого законодавства і **не мають** відношення до визначення Переліку технічних засобів, які можуть застосовуватися в телекомунікаційних мережах загального користування в рамках Закону.

В цих умовах Держспецзв'язку стає співучасником механізму злочинних дій, зокрема направлених на знищення прав та свобод громадян України та впровадження тотального контролю, позасудового прослуховування та зняття інформації з каналів зв'язку.

Враховуючи вищезазначені рішення Конституційного Суду України, посилання на спільний наказ Служби безпеки України та Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 06 серпня 2012 року № 359/424, зареєстрований у Мін'юсті 29 серпня 2012 року за №1454/21766, та перелік технічних засобів телекомунікацій, в складі яких необхідна наявність технічних засобів, що призначені для здійснення уповноваженими органами оперативно-розшукових заходів у телекомунікаційних мережах загального користування України, сформований Українським науково-дослідним інститутом спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України, є **неприпустимим**.

Пропозиції:

- не погоджувати абзац 8 підпункту 5 пункту 2 розділу II в редакції НКРЗІ.
- пропонувати виключити абзац 8 підпункту 5 пункту 2 розділу II (Організаційні вимоги) з проекту Правил.

Висновок:

1. Проект Правил:

- **не відповідає** вимогам Конституції, Законів України «Про телекомунікації», «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про захист економічної конкуренції», «Про захист від недобросовісної конкуренції» та Господарському Кодексу України;
- **безпідставно розширює** обов'язки операторів, провайдерів телекомунікацій та покладає на них нові завдання;
- **створює** механізм злочинних дій, зокрема направлених на знищення прав та свобод громадян України та впровадження тотального контролю позасудового прослуховування та зняття інформації з каналів зв'язку.

2. Розробник проекту Правил НКРЗІ безпідставно розширив покладені на нього Законом повноваження за для збільшення меж регулювання

3. Новачі не відповідають принципам державної регуляторної політики, які визначені статтею 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», зокрема щодо:

- доцільності та адекватності – у правовій державі не можна вирішувати існуючі проблеми прогнаними діями, розширювати повноваження органа влади власними рішеннями цього органу без внесення змін до закону (законів);

- ефективності - в наслідок протиправних дій НКРЗІ збільшиться кількість звернень до судів з боку суб'єктів господарювання, їх витрат на ведення судових розглядів, не забезпечить позитивних результатів регуляторного акту;

- збалансованості - порушенням вимог Конституції та законодавства не можна забезпечити баланс інтересів між владою та суспільством;

- передбачуваності - не можна вважати послідовною регуляторну діяльність та такою, що відповідає цілям державної політики, яка суперечить вимогам українського законодавства;

- не врахування громадської думки - ігнорування юридично обґрунтованої позиції громадськості стосовно того, що новачі проекту Правил будуть прийняті та здійснюватись НКРЗІ, ЦОВЗ та іншими органами влади з порушенням меж повноважень, з порядку та у спосіб, який не відповідає Конституції та законам України, що призведе до погіршення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторним органом та суб'єктами господарювання, збільшить втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання.

4. Новачі, закладені у проект Правил, створюють корупційні ризики та умови для вчинення дій, які призведуть до спотворення конкуренції.

5. Згідно вимог статті 19 Конституції України органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

В той же час, як вбачається з рішень Конституційного Суду України від 28 жовтня 2009 року у справі № 28-рп/2009, від 17 лютого 2010 року у справі № 6-рп/2010 органи державної влади, керуючись у своїй діяльності законами при врегулюванні у своїх актах відповідних питань, не можуть змінювати, доповнювати чи розширювати зміст цих законів.

З метою захисту суб'єктів ринку телекомунікацій, зокрема малого та середнього підприємництва, а також прав та свобод громадян, пропонуємо ДРС не погоджувати проект Правил.